

...Å eg veit meg eit land...

2016

Årsberetning Gildeskål kommune

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Internkontroll og budsjettoppfølgning.....	3
3. Regnskapsresultat 2016	3
4. Økonomisk utvikling/analyse	4
4.1 Netto driftsresultat.....	4
4.2 Resultatgrad.....	5
4.3 Brutto driftsresultat.....	6
4.4 Utviklingen i avdrag knyttet til lånegjeld.....	8
4.5 Utvikling fond.....	9
4.6 Eksterne finanstransaksjoner	10
4.7 Finansforvaltning	11
4.7.1 Kommunens lånegjeld	11
4.7.2 Renter og avdrag.....	12
4.7.3 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger.....	12
4.7.4 Plassering og avkastning av ledig likviditet.....	13
4.7.5 Likviditet.....	14
5 Budsjettvurderinger	15
5.1 Driftsregnskapet	15
5.1.1 Inntekter.....	15
5.1.2 Utgifter	16
5.2 Driftsresultat pr hovedansvarsområde	17
5.3 Investeringsregnskapet.....	21
6 Oppsummering av analysen	24
7. Likestilling	25
8. Personal og organisasjon.....	25
9. Sykefravær.....	26
10. Etisk standard	27

1. Innledning

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger.

Årsberetningen avlegges i henhold til Kommunelovens § 48 og forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 10 der det blant annet heter:

”...Der det er vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i regulert budsjett, skal det redegjøres for avviket. Tilsvarende gjelder ved avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett...”

2. Internkontroll og budsjettoppfølging

Den øverste ledergruppen har i 2016 bestått av rådmann, assisterende rådmann, kommunalsjef økonomi og administrasjon, kommunalsjef teknisk, kommunalsjef pleie og omsorg, kommunalsjef helse og sosial og kommunalsjef oppvekst og kultur. Kommunalsjefene rapporterer månedlig til rådmannen om den økonomiske utviklingen. Større avvik i forhold til budsjett forklares og eventuelt forslag på løsning blir lagt frem. Rådmannen legger frem tertialrapporter pr. 30.4. og 30.8. til politisk behandling. Her orienteres om den økonomiske utviklingen og eventuelt behov for budsjettendringer knyttet til driften. Det rapporteres også på utviklingen av plassert kapital til forvaltning i markedet.

3. Regnskapsresultat 2016

Gildeskål kommunes driftsregnskap ble avsluttet med et regnskapsmessig resultat på kr 0. Brutto driftsresultat ble -6,8 mnok. Det er negativt fordi driftsutgifter er høyere enn driftsinntekter. Kommunens finansinntekter fratrukket finansutgiftene gir et overskudd på 2,5 mnok. Korrigert for avskrivninger på kr 13,7 mnok, gir dette et netto driftsresultat på 9,5 mnok. Etter bruk av tidligere års avsetninger og årets avsetninger (interne finanstransaksjoner), ender resultatet på kr 0. Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse.

Resultatene totalt sett for 2016 viser at kommunen har en løpende drift som går med underskudd, men på grunn av store finansinntekter leverer vi et regnskapsmessig resultat i balanse samtidig som vi bygger opp fond. Situasjonen er betydelig forbedret i forhold til 2015.

4. Økonomisk utvikling/analyse

Årsregnskap for 2016 viser et netto driftsresultat på 9,5 mnok. Kommunelovens krav (Kl. § 46 nr. 6) til driftsmessig balanse innebærer at budsjettert driftsresultatet **minst** skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. For å kontrollere om kommunen har oppnådd det budsjetterte driftsresultat, bør resultatet først korrigeres for bruk av egenkapital som etter forutsetningene skal dekke driftsutgifter samt korrigeres for avsetning til bundet driftsfond. I tillegg bør det korrigeres for inndekking av tidligere års underskudd.

Dette illustreres i en analyse av netto driftsresultat som vises nedenfor.

Netto driftsresultat og balansekravet	Regnskap 2016	Reg. budsjett 2016	Avvik
Netto driftsresultat	9 461	1 055	8 406
Bruk av bundne fond	4 077	2 048	2 029
Bruk av disposisjonsfond	2 686	12 427	-9 741
Bruk av likviditetsreserve	-	-	
Bruk av tidligere overskudd	-	-	
Sum bruk av egenkapital	6 763	14 475	-7 712
Inndekking av tidligere års underskudd	10	10	-
Avsetning til bundne driftsfond	3 614	2 195	1 419
Avsetning til disposisjonsfond	12 600	13 325	-725
Sum pliktige avsetninger	16 224	15 530	694
Andel driftsresultat til fri disposisjon	0	0	0

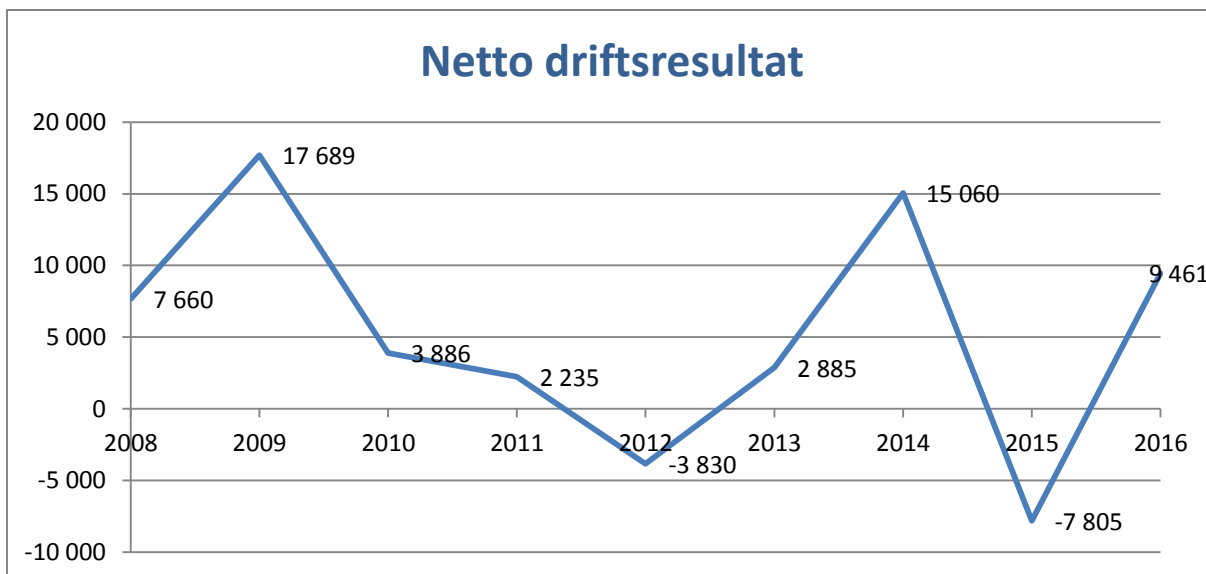
*tall i 1000 kr.

Tabellen over viser er det et avvik mellom regnskap og budsjettert netto driftsresultat på 8,4 mnok før korrigerings for bruk av egenkapital og avsetning til fond. Etter korrigerings er avviket kr 0.

4.1 Netto driftsresultat

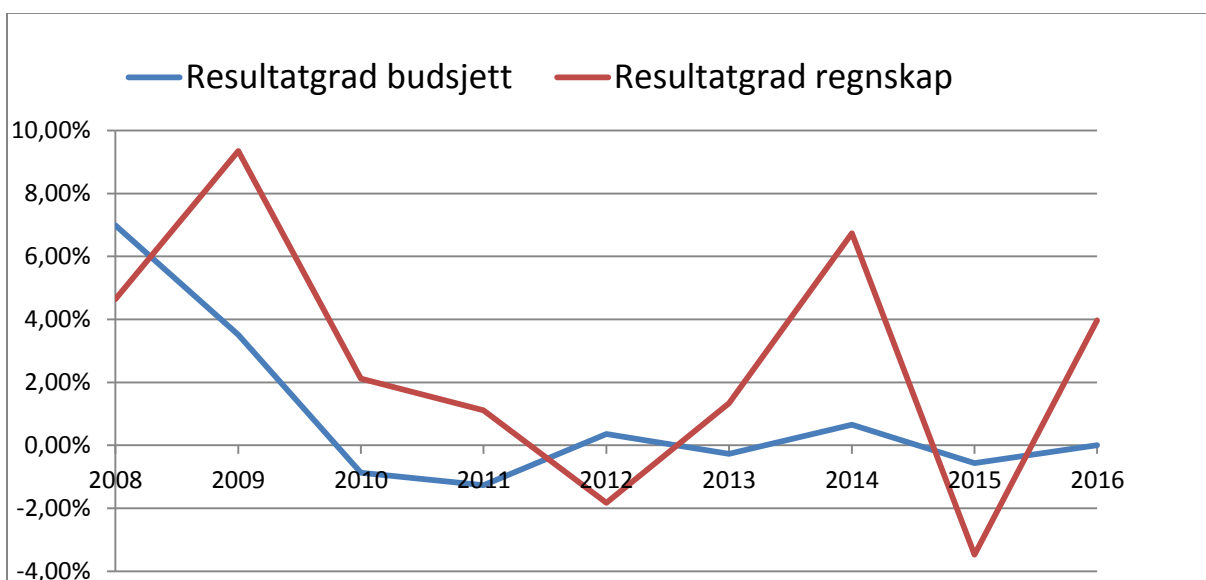
Netto driftsresultat er et mål for kommunens økonomiske handlefrihet.

Som oversikten på neste side viser har det vært svingninger i kommunens netto driftsresultat de siste årene. Størst fall i netto driftsresultat er fra 2014 til 2015 hvor endringen er på 22,865 mnok. Størst utslag gjør fallet i avkastning på finansielle instrumenter. Fra 2015 til 2016 ble netto driftsresultat forbedret med 16,6 mnok.

4.2 Resultatgrad

Et mye benyttet nøkkeltall for å vurdere kommunens økonomi er resultatgrad. Resultatgraden er netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Fylkesmannens råd er at kommunene bør bestrebe seg på å ha resultatgrad over tid på 1,75 % (3 % før 2013). Gildeskål kommune har også satt seg som mål å budsjettere med en resultatgrad på minimum 1,75 % for å ha en sunn økonomi. Ved å ha et positivt netto driftsresultat over tid vil kommunen være i stand til å etablere frie fondsmidler for å håndtere muligheter og ikke minst svingninger i kommunes utgiftsnivå. I 2016 ble resultatgraden på 3,97 % på tross av at det ble budsjettet med 0,005 %.

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Budsjett	6,99 %	3,51 %	-0,87 %	-1,27 %	0,36 %	-0,27 %	0,65 %	-0,57 %	0,005 %
Regnskap	4,64 %	9,35 %	2,12 %	1,11 %	-1,83 %	1,34 %	6,73 %	-3,47 %	3,97 %

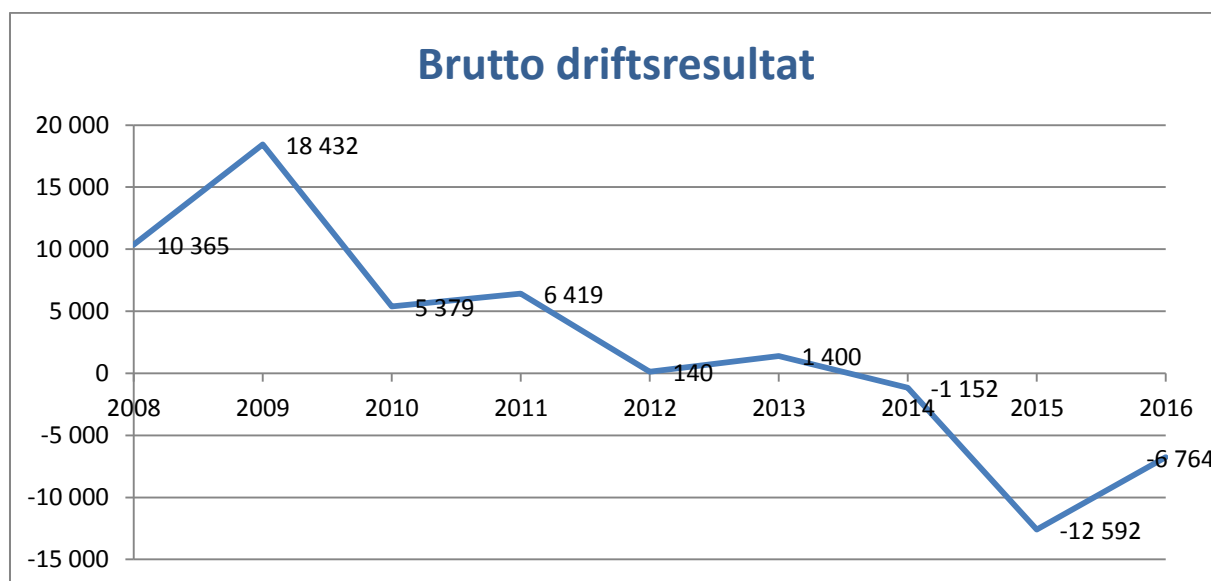
Tabellen viser utviklingen i resultatgrad fra 2008-2015 (netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter).

Som tabellene ovenfor viser har utviklingen i netto driftsresultat og kommunens handlefrihet vært akseptabel med en resultatgrad innenfor anbefalt norm frem til og med 2009. Fra og med 2010 viser resultatgraden en gradvis nedgang og for 2012 er resultatgraden negativ. Kommunen hadde i 2012 et netto driftsresultat på – 3,8 mnok. Et negativt netto driftsresultat betyr at kommunen ikke klarer å dekke løpende utgifter med løpende inntekter, og den økonomiske handlefriheten er ikke tilstede. For 2013 er resultatgraden igjen positiv, men ikke i det anbefalte nivå. Korrigert resultatgrad for 2013 var på 0,17 % (analyse av driftsresultat gjort i tabell 1 2013). I 2014 snur dette med en resultatgrad på 6,72. Årsaken for oppsvingen i 2014 var at finansinntektene ble over 9 mnok mer enn budsjettert og renteinntekter ble 1,3 mnok mer enn budsjettert. Dersom disse finansinntektene hadde blitt slik som budsjettert ville resultatgraden for 2014 vært på ca. 2 %. Dette er også en betydelig resultatforbedring fra 2013 selv om dette ville vært lavere enn anbefalt nivå. Uten finansinntektene fra 2014, men med finansinntekter på tilsvarende nivå som i 2013 ville netto driftsresultat vært negativt med nærmere 4 mnok og resultatgraden negativ på – 1,7 %. I 2015 ble resultatgraden igjen negativ med -3,47 % og netto driftsresultat ble -7,8 mnok. I 2015 ble det budsjettert med 18 mnok i avkastning på finansielle instrumenter. Faktisk avkastning ble 5,8 mnok, altså 12,2 mindre enn forventet. Dersom avkastningen ble som budsjettert ville netto driftsresultat vært 4,4 mnok og resultatgraden 1,95 %. I 2016 er resultatgraden igjen positiv med 3,97 % som er godt over anbefalt nivå.

Analysen av netto driftsresultat og resultatgraden viser at kommunen er blitt avhengig av at finansmarkedet gir en årlig avkastning i tråd med budsjett for ikke å tære på oppsparte midler.

4.3 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser resultatet av den ordinære driften inkludert avskrivninger på varige driftsmidler. Brutto driftsresultat gir et uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsbudsjettet samt evnen til å avsette midler til senere bruk. Modellen under viser utviklingen i brutto driftsresultat fra 2008-2016.

Kommunen har fra 2009 hatt en vedvarende fallende trend i utviklingen av brutto driftsresultat. Dette indikerer at kommunen gradvis har svekket sin evne til å finansiere driften med driftsinntektene. I 2014 klarte ikke kommunen lenger å finansiere virksomhetenes driftsutgifter med driftsinntektene og trenden økte ytterligere i 2015. I 2016 forbedres brutto driftsresultat med 5,8 mnok i forhold til 2015 og uten avskrivninger ville resultatet vært +6,9 mnok.

		Regnskap 2016	Korrigert budsjett 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter		238 450 521	231 449 012	225 010 129
Driftsutgifter eks avskrivninger	-	231 534 810	230 724 534	226 780 835
Avskrivninger	-	13 680 335	13 680 335*	10 821 845
Brutto driftsresultat	=	-6 764 623	-12 955 857	-12 592 551
Bruk av bundne fond	+	4 076 921	2 047 845	5 275 449
Bruk av disposisjonsfond	+	2 686 465	12 426 956	14 238 812
Korrigert brutto driftsresultat	=	-1 238	1 518 944	6 921 710

Tabellen viser utvikling i brutto driftsresultat korrigert for bruk av bundne fond og disposisjonsfond.

*Avskrivninger er vanligvis ikke budsjettert, men settes inn i denne korrigerte modellen da vi vet de faktiske avskrivningene på dette tidspunkt.

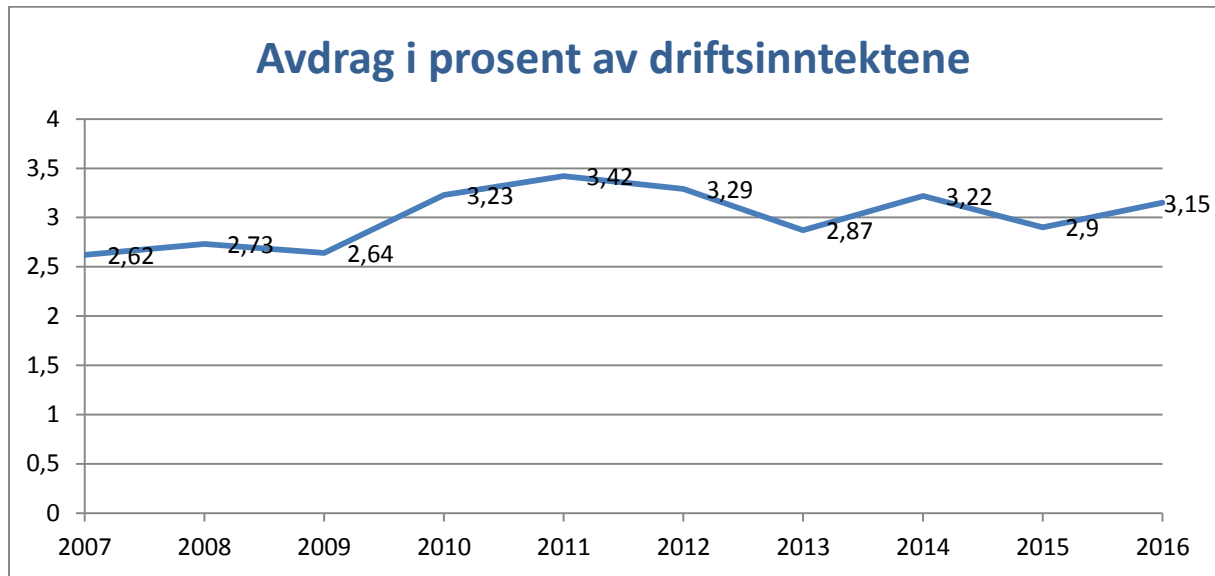
Tabellen ovenfor viser at kommunen forbedret korrigert brutto driftsresultat med omtrent 7 mnok i forhold til 2015. I 2016 er korrigert brutto driftsresultat omtrent null. Det betyr at kommunen ikke har like stort behov for å bruke av tidligere års oppsparte midler for å dekke opp driften sammenlignet med 2015. En ser også av tabellen at bruk av disposisjonsfond er nesten 10 mnok mindre enn budsjettert i 2016 og 12 mnok mindre enn regnskap 2015. Det betyr at kommunen dekker løpende driftsutgifter med løpende driftsinntekter i mye større grad enn tidligere.

Både driftsinntektene og driftsutgiftene har økt i 2016 i forhold til 2015. Driftsinntektene er økt med 13,4 mnok, mens utgiftene er økt med 7,6 mnok. Dette til tross for at avskrivningene fra byggene som tidligere var registrert i Gildeskål Eiendom er tatt inn i kommunes regnskap. At inntektene øker mer enn utgiftene gir resultatforbedring i 2016 i forhold til 2015.

Vi gjør oppmerksom på note 2 om pensjon og note 17 om regnskapsprinsipper. Ved utgangen av 2016 hadde kommunen et netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift på 19,3 mnok, dvs. pensjonspremie som er betalt, men som ikke er utgiftsført. Premieavviket bidro positivt på brutto driftsresultat i 2014, men i 2015 og 2016 gav det negativ effekt på resultatet.

4.4 Utviklingen i avdrag knyttet til lånegjeld

Kommunen har gjennomført betydelig investeringer de senere årene. I takt med dette har lånegjelden økt og også avdragene. I 2015 betalte kommunen 6,5 mnok i avdrag, det utgjorde 2,9 % av driftsinntektene. I 2016 betalte kommunen 7,5 mnok i avdrag og det utgjorde 3,15 % av driftsinntektene.

Tall i 1000 kr	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Avdrag i nok	4 049	4 512	4 994	5 915	6 867	6 905	6 196	7 220	6 530	7 522

*avdragene i investeringsregnskapet knyttet til Husbanklån er ikke tatt med i denne tabellen.

Kommunen har i 2016 betalt avdrag i tråd med de låneavtaler kommunen har. Kommunen har derfor bokført 1,3 mnok mer i avdrag enn beregning etter reglene om minste avdrag ville gitt. Korrigerert for dette ville avdragene i prosent av driftsinntektene i 2016 vært på 2,57 %. Avdrag på det nivået kommunen har per i dag er håndterbart. I tillegg har kommunen muligheten til å bokføre mindre avdrag ved å endre beregningsmåten til reglene om minste avdrag.

4.5 Utvikling fond

Fond representerer oppsparing av midler og er en del av kommunens egenkapital.

Ubundne fond er frivillige fond som er bygget opp gjennom sparing av frie midler og som står til kommunestyrets disposisjon, som

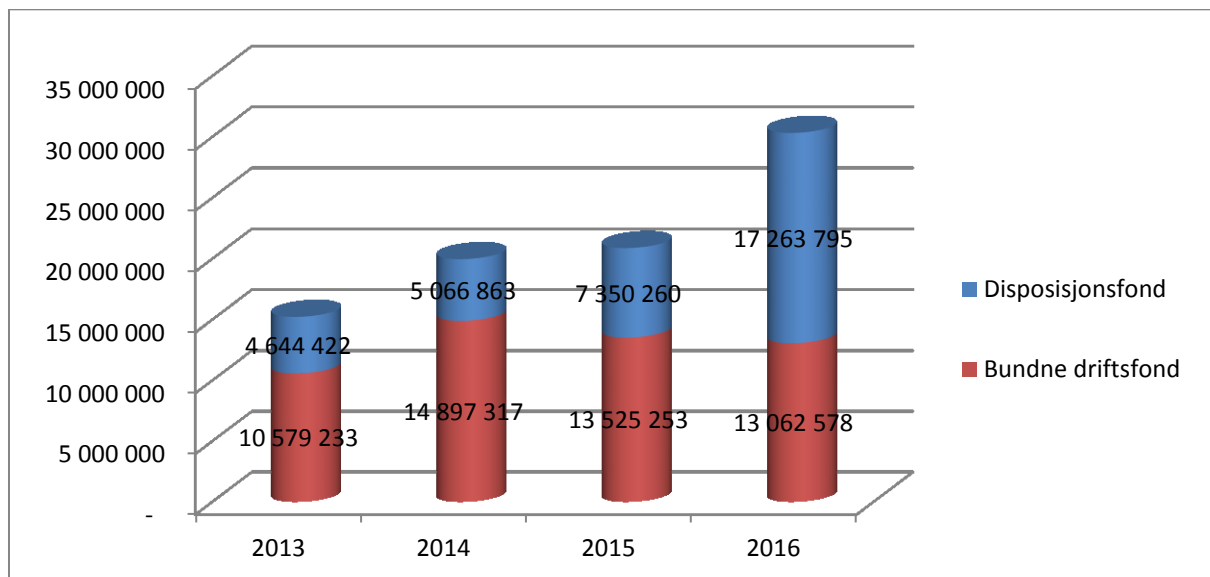
- Disposisjonsfond: driftsmidler som er spart til bruk i senere år.
- Ubundne investeringsfond: avsetning skjer i investeringsregnskapet og midlene må derfor brukes i investeringsregnskapet.

Bundne fond er det knyttet forpliktelser til. Avsetningene er gjerne pliktige og bruken er pliktig i den forstand at det ikke er fritt opp til kommunestyret å vedta anvendelse. Eksempler på bundne midler er øremerkede tilskudd, overskudd på selvkost-tjenestene og næringsfond.

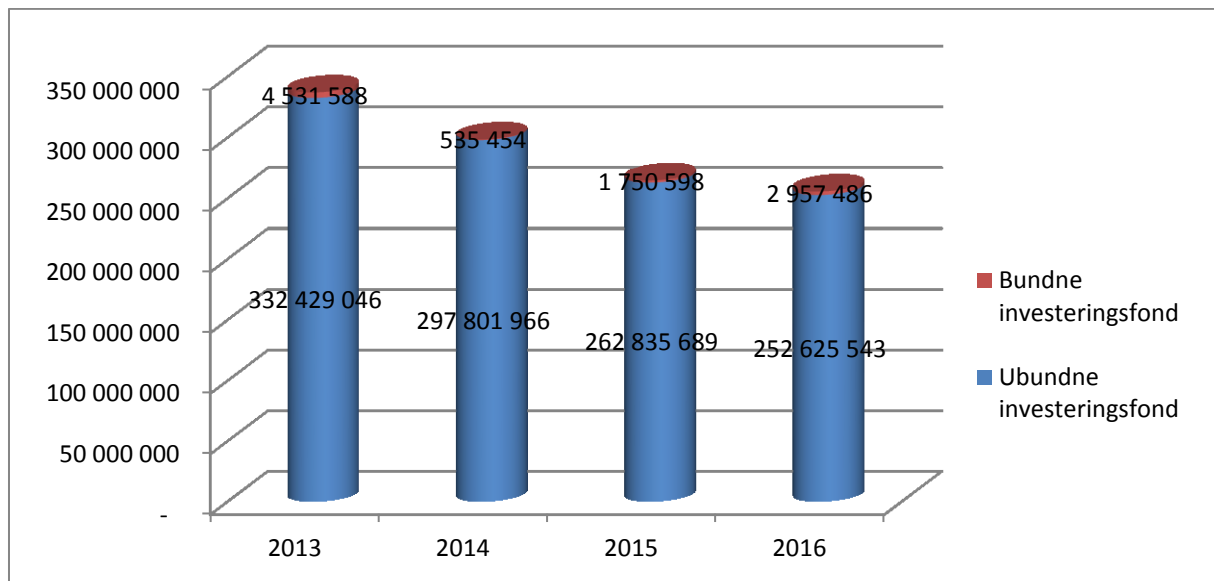
Fylkesmannens anbefalte nivå på *disposisjonsfondet* er 5 % av driftsinntektene. Gildeskål kommune har hatt en positiv utvikling på disposisjonsfondet siden 2013, men det er ikke før 2016 at det anbefalte nivået som fylkesmannen setter er nådd.

	2013	2014	2015	2016
Disposisjonsfond	4 644 422	5 066 863	7 350 260	17 263 795
Driftsinntekter	216 018 801	224 111 684	225 010 128	238 450 521
% av driftsinntektene	2,15 %	2,26 %	3,27 %	7,24 %

Nedenfor illustreres utviklingen i kommunes driftsfond 2013-2016.

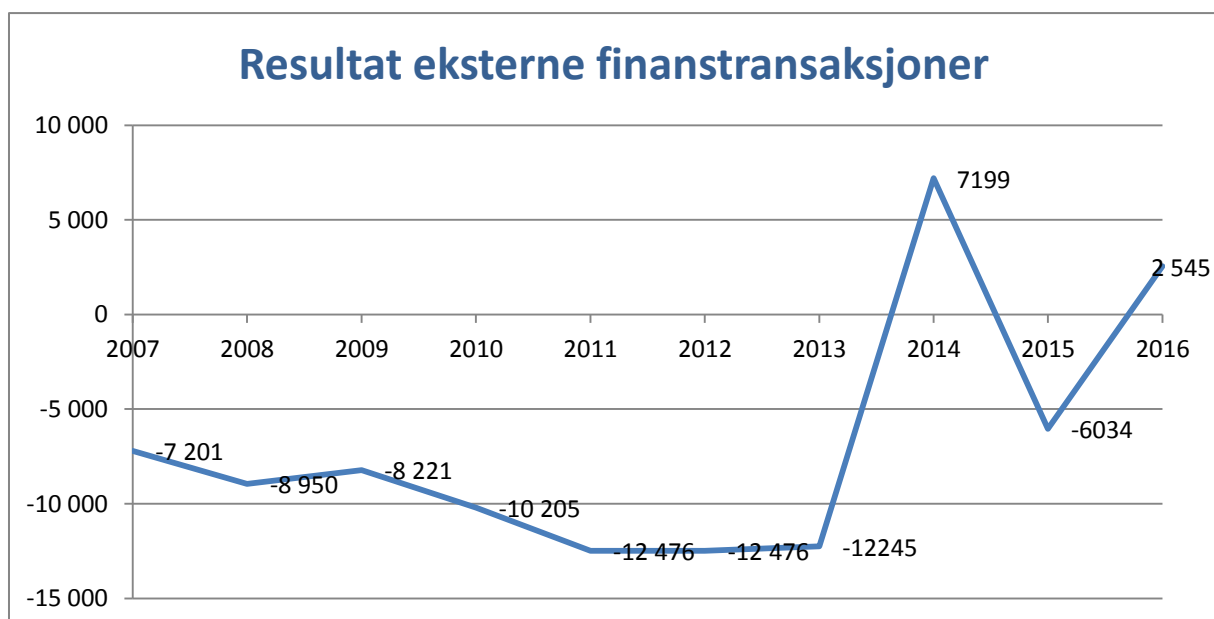
Nedenfor illustreres utviklingen i kommunes investeringsfond 2013-2016.

Kommunens ubundne investeringsfond består i hovedsak av midlene etter salget av Sjøfossen Energi i 2013. Kommunen har gjennomført store investeringer siden den tid. Fondet er redusert med omtrent 80 mnok fra 2013 til 2016.

4.6 Eksterne finanstransaksjoner

Avdrag inngår i kommunens eksterne finanstransaksjoner sammen med rentebetalinger og finansinntekter. Her har kommunen hatt en jevn negativ trend de siste år, men fikk en oppsving i 2014 og tilbake til nedgang i 2015 etterfulgt av ny oppsving i 2016. Dette tallet påvirkes sterkt av makroøkonomiske forhold og viser seg i kommunens renter (både renteutgifter og renteinntekter) og finansavkastningen.

Analyse av kommunens eksterne finanstransaksjoner viser at det var først i 2013 at kommunen fikk finansinntekter av betydning (1,8 MNOK). Men i 2014, etter det første driftsåret med pengene etter

Sjøfossen-salget plassert i markedet, fikk kommunen finansinntekter på 19,6 MNOK og i tillegg 2,0 MNOK på andre renteplasseringer. Dette endret bilde totalt fra å gi et negativt resultat på eksterne finanstransaksjoner til et positivt resultat på 7,2 MNOK i 2014. Dette var en forbedring på hele 17,8 MNOK fra 2013. I 2015 svingte resultatet igjen med 13,2 mnok i forhold til 2014, i hovedsak grunnet lav finansavkastning (avkastningen var 5,8 mnok i 2015). I 2016 er resultatet igjen positivt med 2,545 mnok som er en forbedring på kr 8,579 mnok. Positivt resultat i 2016 skyldes at avkastningen på finansielle instrumenter ble 2,426 mnok mer enn budsjettert.

4.7 Finansforvaltning

Kommunens finansforvaltning utøves i henhold til vedtatt «Reglement for finansforvaltning» sist endret i kst-sak 4/15 den 17.2.2015.

4.7.1 Kommunens lånegjeld

I 2016 ble det tatt opp to nye lån, 5 mnok i Husbanken for videre utlån og kr 18,1 mnok i Kommunalbanken til investeringer. Oversikt over kommunens lånegjeld og renten pr 31.12.2016 vises nedenfor.

Låneinstitusjon	Lånets formål	Gjeld 31.12	Rente 31.12	Selvfinansierende lån
Kommunalbanken	Investeringer 2015	14 200 000	1,80 %	9,9 mnok
Kommunalbanken	Hovedplan vann	16 249 200	1,82 %	16,2 mnok
Klp	Refinansiering	44 008 507	1,85 %	
Klp	Gibos	63 429 830	3,60 %*	
Klp	Inndyr skole	51 627 000	1,85 %	
Klp	Investeringer 2016	17 986 875	1,70 %	7,7 mnok
Husbanken	Serielån	25 657 076	1,68 %	25,6 mnok
Sum		233 158 488		59,4 mnok

*Fastrente til 2019

Tabellen viser at kommunen har en samlet lånegjeld på 233,2 mnok. Hele lånegjelden til Husbanken på 25,7 mnok er lån til videre utlån (Startlån). Ellers fordeler gjelden seg på investeringer innen VAR-området med 33,8 MNOK og 199,4 mnok til øvrige investeringer.

I forbindelse med lån til Gibos vil kommunen etter Husbankens regelverk få kompensert (kompensasjonstilskudd) for utgifter tilsvarende et serielån på 25,9 mnok kr, med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og til den enhver tid gjeldende rentesats i Husbanken.

I forbindelse med reovering/ bygging av Inndyr skole vil kommunen etter Husbankens regelverk få kompensert (kompensasjonstilskudd) for utgifter tilsvarende et serielån på 14,4 mnok, med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og til den enhver tid gjeldende rentesats i Husbanken.

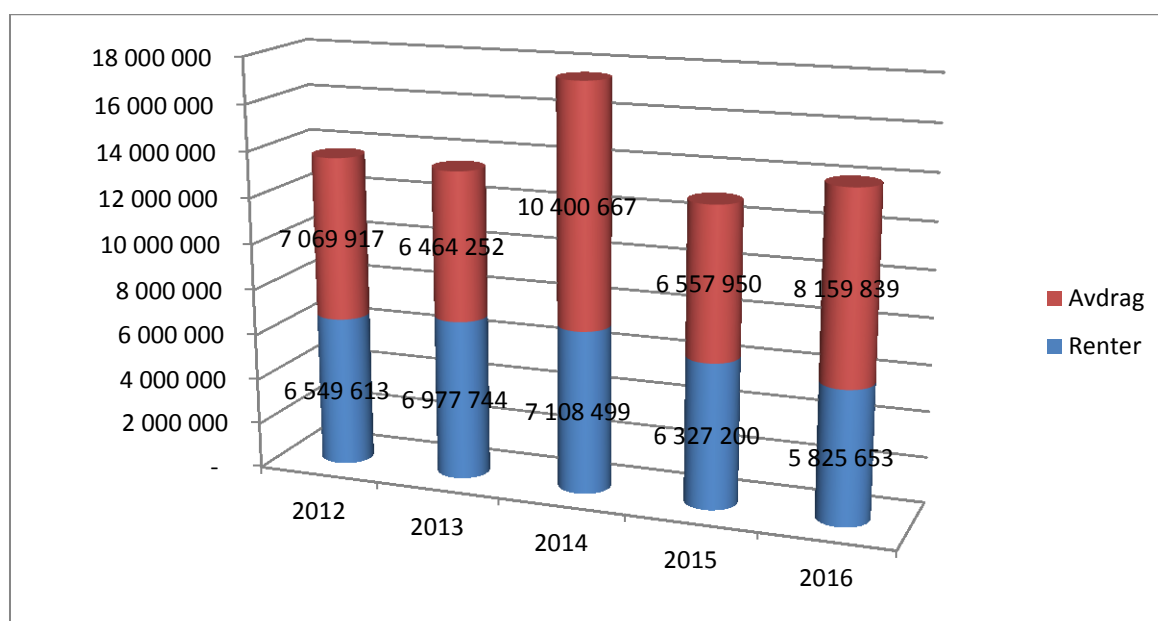
4.7.2 Renter og avdrag

Gildeskål kommune har betalt 5,8 mnok i renter og 8,2 MNOK i ordinære avdrag i 2016.

Betalte avdrag	Kr
Avdrag i driftsregnskapet	- 7 522 248
Avdrag i investeringsregnskapet	- 637 591
Sum betalte avdrag	= 8 159 839
Nye låneopptak	+ 23 100 000
Tapsdeling Husbanklån*	- 1 192 454
Endring eksterne lånegjeld	= 13 747 707

*Tapsdeling innebærer at Husbanken og kommunen deler oppståtte tap på startlån. Kommunen må ta tapsrisikoen for de første 25 % av gjenstående hovedstol samt forfalte renter og omkostninger før realisering av pantet. I 2016 ble det brukt tapsdeling på to lån. Kommunens andel av tapet var 0,382 mnok, mens Husbankens andel av tapet var 0,809 mnok.

Kommunens eksterne lånegjeld har økt fra kr 219 410 781 med kr 13 747 707 til kr 233 158 488 i løpet av 2016. Det ble betalt kr 8,1 mnok i avdrag og tatt opp to nye lån på tilsammen 23 100 000.

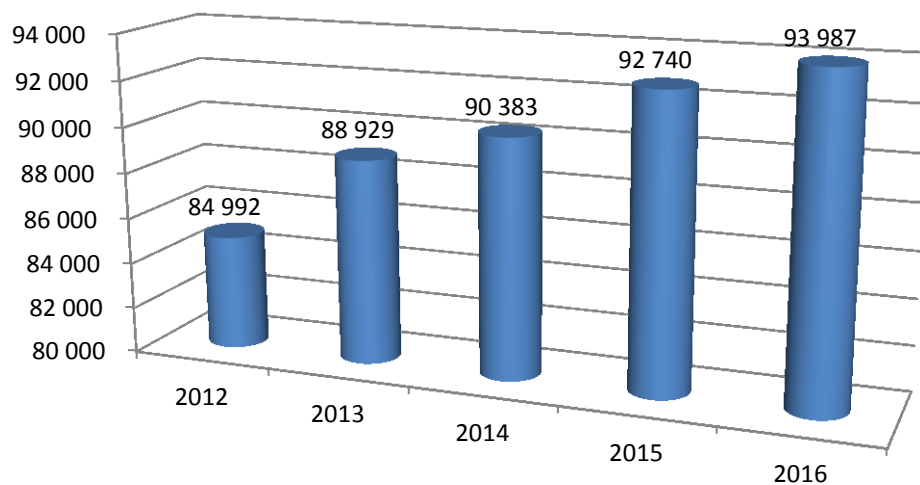
*I 2014 ble det betalt ekstraordinært avdrag på kr 2,7 mnok til Husbanken.

Avdragene kommunen betaler følger den avtalte nedbetalingsplanen med hver långiver. Det er også betalt inn avdrag over investeringsregnskapet. I tillegg til nedbetaling av gammel gjeld påvirkes utvikling i lånegjelden også av nye låneopptak.

4.7.3 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler). Grafen under viser at Gildeskål kommune har økt netto lånegjeld i kroner pr innbygger med ca. kr 9000 fra 2012 til 2016.

Netto lånegjeld i kroner pr innbygger

4.7.4 Plassering og avkastning av ledig likviditet

Gildeskål kommune har pr 31.12.2016 285 mnok i ledig likviditet, samt enkeltstående rentepapir med en verdi på 10 mnok. Nedenfor vises en oversikt over hvor midlene er plassert og hvordan avkastning har vært i 2015.

Forvalter	Markedsverdi 1/1	Markedsverdi 31/12	Avkastning	Avkastning i %
KLP	143 502 936	141 719 874	8 216 935	5,73
Nordea	68 924 085	65 275 413	2 851 328	4,14
Sparebank1	54 957 189	58 815 141	3 857 953	7,02
Sum	267 384 211	265 810 428	14 926 216	5,58

*Endringen i IB/UB markedsverdi forklares slik: IB – Uttak + avkastning = UB

Forvalter	Beholdning 31/12	Renter
Obligasjon Gildeskål sparebank	10 000 000	464 957
Klp bank	68 647	137
Gildeskål sparebank (folio)	3 511 371	18 281
Gildeskål sparebank (særvilkår)	3 041 298	29 533
Sparebank1 (sparekonto)	744 085	0
Sum	17 365 401	512 908

* Øvrig likviditet som Husbankmidler, Eik, Havnekassen, Mentzonie's Velferdsfond og Skattetrekkkonto på til sammen 12,096 mnok er plassert i Gildeskål Sparebank som er kommunens hovedbankforbindelse. Innskuddsrenten var pr 31.12.2016 på 1,35 %.

Avkastningen fra porteføljen som er til forvaltning i henholdsvis KLP, Nordea og Sparebanken, inngår fortløpende i forvaltningen eller blir utbetalt. Rentene fra bankene samt obligasjonen i Gildeskål Sparebank blir satt inn på bankkonto til disponering.

Kommunen har pr 31.12.2016 265,8 mnok til forvaltning hos eksterne forvaltere. Forvaltning av kapitalen i markedet skjer i tråd med kommunens vedtatte finansreglement. Forvalterne rapporterer månedlig om utviklingen i markedet. Økonomikontoret lager en egen rapport og kontrollerer både

utviklingen i porteføljen og at forvalterne er innenfor det mandatet de har i tråd med kommunens finansforvaltning reglement. Det rapporteres til kommunestyret tre ganger i året i forbindelse med tertialrapport 1 og 2, og ved framleggelse av årsregnskap. Økonomikontoret måler også utviklingen hos de tre forvalterne og vurderer dem opp mot hverandre. Det gjennomføres statusmøter med forvalterne der den aktuelle porteføljen går igjennom og forvalteren deler sitt markedssyn med kommunen.

Svingningen i avkastning på porteføljen Gildeskål kommune har hatt i 2016 viser uroen som har vært i finansmarkedet spesielt i begynnelsen av 2016. Året begynte dårlig med en negativ avkastning på 4,5 mnok i januar. I løpet av de øvrige månedene vokser porteføljen jevnt og trutt foruten i juni og september som viser liten nedgang. Pr 31/12 viste avkastningen 14,9 mnok, altså 5,58 % avkastning. Til sammenligning hadde samme portefølje 5,8 mnok i avkastning i 2015 og 19,6 mnok i 2014.

4.7.5 Likviditet

Likviditet betyr betalingsevne. Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgrad. Likviditetsgraden sier noe om kommunens evne til å betale de kortsiktige fordringene. Man kan måle dette ytterligere ved å skille ut de mest likvide omløpsmidlene og beregne en likviditetsgrad 2

- Likviditetsgrad 1 = OM/KG og dette forholdet bør være >2
- Likviditetsgrad 2 = mest likvide OM/KG og dette forholdet bør være >1

Likviditetsgrad 1: Forteller noe om forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Med andre ord måler den kommunens evne til å dekke sine betalingsforpliktelser etter hvert som de forfaller.

Likviditetsgrad 2: Forteller i hvilken grad kommunen evner å betale de mest kortsiktige gjeldsforpliktelser som f. eks lønn til sine ansatte og gjeld til sine leverandører etter hvert som de forfaller. Likviditetsgrad 2 viser i praksis i hvor stor grad kommunen er i stand til å betale dine fortløpende utgifter med tilgjengelig bankinnskudd.

	2016 ex finansplasseringer	2016	2015 ex finansplasseringer	2015	2014	2013
Likviditetsgrad 1	1,87	11,99	1,58	9,29	8,99	13,38
Likviditetsgrad 2	-	10,48	-	7,90	6,09	10,80

Tabellen viser utviklingen i likviditetsgradene siden 2013. Kommunen hadde en betydelig endring i omløpsmidler i forbindelse med salget av Sjøfossen Energi AS. Tabellen har derfor en egen kolonne (2015 og 2016 ex finansplasseringer) der beregningen gjøres uten å ta med hensyn til de 275 mnok som er plassert hos eksterne forvaltere. Disse pengene inngår ikke i den daglige driften. Men er allikevel tilgjengelig på kort varsel.

Når vi gjør den samme beregningen uten å ta hensyn til det som er plassert i markedet så endrer bildet seg. Denne likviditetssituasjonen samsvarer mer med den informasjonen vi får når vi analyserer brutto driftsresultat. En negativ utvikling i brutto driftsresultat vil normalt også gi negativ utvikling for likviditetssituasjonen til kommunen.

5 Budsjettvurderinger

Gildeskål kommunes opprinnelige budsjett er regulert to ganger i løpet av 2016. Her er det forsøkt å ta høyde for de endringer som har oppstått gjennom året både på utgifts- og inntektssiden. Likevel viser de økonomisk oversikter at det er avvik mellom regnskap og regulert budsjett for enkelte utgifts- og inntektsgrupperinger. Årsaken til avvikene vil i grove trekk bli kommentert nedenfor.

5.1 Driftsregnskapet

Det vises her til «Økonomisk oversikt drift» i årsregnskapet for 2016.

5.1.1 Inntekter

Brukerbetalinger: Positivt avvik på 1 mnok skyldes i hovedsak økte brukerbetalinger for pleietjenester.

Andre salgs- og leieinntekter: Negativt avvik på 1 mnok fremkommer i hovedsak som følge av at konsesjonskraft inntektene ble 0,8 mnok lavere enn budsjett. Det framkommer også avvik på gebyrinntektene innenfor selvkosttjenestene vann, avløp, byggsak, oppmåling, septiktank, plan og feiing. Avviket mellom budsjett og regnskap er listet opp på side 18 og 19. For øvrige ansvarsområder er det små avvik mellom budsjett og regnskap.

Overføringer med krav til motytelse (refusjoner): Her fremkommer et positivt avvik mellom regulert budsjett og regnskap på 3,4 mnok. I denne inntektsgruppen ligger bl.a. refusjoner fra stat, fylke, kommuner og andre private samt kompensasjon for merverdiavgift. Avviket fremkommer blant annet som følge av merinntekt i refusjon sykelønn og fødselspenger på 6,1 mnok som ikke er budsjettert. Refusjon sykepenger og fødselspenger må ses i sammenheng med økte lønnsutgifter som følge av sykefravær/fødselspermisjon. Disse utgiftene er heller ikke budsjettert. I forbindelse med digital infrastruktur ble det budsjettert med refusjon fra fylkeskommunen på 3,4 mnok. Denne refusjonen kom ikke i 2016 da prosjektet ikke er ferdig. Både utgiftene til prosjektet og kompensasjonen vil komme i 2017. Kompensasjon for merverdiavgift ble 0,6 mnok lavere enn budsjettert. Kompensasjonen kommer i takt med merverdiavgiften og må således ses i sammenheng. Refusjon fra staten ble 1,6 mnok mer enn budsjettert. Det er ofte knyttet forpliktelser til midler som refunderes fra staten. Eksempler er videreutdanning eller midler til andre aktiviteter/prosjekter som det søkes om i løpet av året. Midlene er merket og må brukes opp i løpet av året eller avsettes på bundne driftsfond. For øvrige poster innenfor denne inntektsgruppen er det mindre avvik mellom budsjett og regnskap.

Andre statlige overføringer: Positivt avvik på 0,9 mnok i forhold til budsjett. Dette skyldes i hovedsak 0,4 mnok mer i refusjon for ressurskrevende brukere og 0,4 mer i overføring til flykningetjenesten. For øvrige poster innenfor denne inntektsgruppen er det mindre avvik mellom budsjett og regnskap.

Rammetilskudd: Positivt avvik på 0,85 mnok, mens **Skatt på inntekt og formue** viser et positivt avvik på 2,4 mnok. Det meste av veksten skyldes at personlige skatteyttere foretok en tilpasning til skattereformen i 2016 ved å ta ut store utbytter i 2015. **Eiendomsskatten** ble 0,56 mnok lavere enn budsjett. Andre Indirekte og direkte skatter ble 0,1 mnok lavere enn budsjettert som skyldes naturressursskatt.

5.1.2 Utgifter

Lønn- og sosiale utgifter: For lønn- og sosiale utgifter fremkommer samlet et merforbruk ifht budsjett på 2,6 MNOK. Dette skyldes i hovedsak bruk av vikarer i forbindelse med sykdom, permisjon og fødselspermisjon som ikke er budsjettet på kr 5,3 mnok (deler av utgiftene til sykepengen blir refundert) og bruk av overtid som ble 3 mnok mer enn budsjettet. Av poster som ble mindre enn budsjettet finner vi fast lønn ble (3,7 mnok), lønn til flykninger i intro (1 mnok), pensjon (0,75 mnok) og godtgjørelse beredskapshjem (0,75 mnok). For øvrige poster innenfor denne utgiftsgruppen er det mindre avvik mellom budsjett og regnskap.

Kjøp av varer og tjenester som *inngår* i tjenesteproduksjonen: Utgiftsgruppen viser samlet et avvik i forhold til budsjett på 0,6 mnok. Merforbruket fordeler seg med mindre avvik mellom budsjett og regnskap på ulike flere poster. I det vesentlige henger dette sammen med manglende kompensasjon for den generelle prisstigningen.

Kjøp av varer og tjenester som *erstatte* i tjenesteproduksjonen: Viser et positivt avvik på 0,75 mnok. Utgifter i denne posten som ble mindre enn budsjettet er til revisjon (0,15 mnok), kjøp fra staten til fosterhjem (0,7 mnok), forebygging og beredskap av branner (0,3 mnok), bokbuss (0,1 mnok). Gildeskål kommune har i 2016 betalt tilsammen 4,58 mnok til andre kommuner for tjenester til to ressurskrevende brukere. Det ble budsjettet med 4,22 mnok. Avviket på 0,36 mnok skyldes at det er utgiftsført en termin mer enn normalt i 2016. Vanligvis har det vært en termins forskyvning mellom årene, men siden kontraktene er sagt opp fra og med 2017 ble siste termin gjort opp i 2016. For øvrige poster innenfor denne utgiftsgruppen er det mindre avvik mellom budsjett og regnskap.

Overføringer: Viser et positivt avvik i forhold til budsjett på 2,9 mnok. I hovedsak skyldes det at prosjekt digital infrastruktur ikke ble ferdig i 2016. Utgiftene ble derfor 4,845 mnok mindre enn budsjettet. I tillegg ble merverdiavgiften 0,662 mnok mindre enn budsjett. I tillegg var det en del poster som gav avvik grunnet manglende eller for lite budsjettering. Det er kommunens andel av tap på husbanklån (0,383 mnok), ringvirkingsprosjektet etter Salt (0,4 mnok), sosialhjelp (0,732), fosterhjem (1,3 mnok), overføringer til flykninger (0,9 mnok). For øvrige poster innenfor denne utgiftsgruppen er det mindre avvik mellom budsjett og regnskap.

Interne finanstransaksjoner/ Avsetninger og bruk av avsetninger: Regnskapet viser at det er gjort avsetninger på 0,7 mnok mer enn budsjettet. Herav er 1,4 mnok pliktige avsetninger som følge av mottatte, ikke benyttede øremerkede midler fra andre og merinntekter på selvkost-tjenestene som medfølger pliktig avsetning til selvkostfond. Avsetninger til disposisjonsfondet er 0,7 mnok mindre enn budsjettet. Budsjettet avkastning på finansielle instrumenter (12,5 mnok) ble avsatt på disposisjonsfond samt avsetning til valg (0,1 mnok). Øvrig avsetning ble ikke gjort, men heller regulert ved mindre bruk av fond for å få regnskapet til å balansere.

Dekking av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk stammer fra Gildeskål Eiendom.

Bruk av bundne fond er 2 mnok mer enn budsjettet og skyldes i hovedsak selvkostfond vann (1,3 mnok) og septiktank (0,4 mnok) for å dekke underskuddet på tjenestene i 2016. Forøvrig er det brukt av bundne fond til finansielle tjenester der vi har mottatt øremerkede tilskudd tidligere.

Bruk av disposisjonsfondet er 10 mnok mindre enn budsjettet og det skyldes at behovet for ytterligere bruk ikke er til stede for å få regnskapet til å balansere.

5.2 Driftsresultat pr hovedansvarsområde

Avvik av betydning mellom regnskap og budsjett på virksomhetsområdene kommenteres nedenfor.

Tall i 1000 kr		Regnskap	Regulert budsjett	Brutto resultat	Netto resultat
Ha 1 Politisk virksomhet	Utgifter	4 203	4 451	-248	280
	Inntekter	-1 354	-1 322	-32	
Ha 2 Oppvekst	Utgifter	60 149	57 781	2 368	1 644
	Inntekter	-11 973	-7 962	-4 012	
Ha 3 Helse og sosial	Utgifter	32 628	36 345	3 717	2 790
	Inntekter	-17 504	-18 431	-927	
Ha 3 NAV	Utgifter	4 532	3 616	916	-789
	Inntekter	-306	-180	-126	
HA 3 Pleie og omsorg	Utgifter	73 479	70 050	3 429	177
	Inntekter	-11 263	-7 657	-3 606	
Ha 4 Teknisk	Utgifter	8 269	8 802	-533	668
	Inntekter	-3 645	-3 510	-135	
Ha 4 Eiendom	Utgifter	13 794	11 743	2 052	-1 095
	Inntekter	-5720	-4 763	-957	
Ha 5 Kultur	Utgifter	3 318	4 472	-1 154	532
	Inntekter	-408	-1 030	622	
Ha 6 Vann og avløp	Utgifter	4 984	4 873	112	2 069
	Inntekter	-8 894	-6 713	-2 181	
Ha 6 Drift og vedlikehold	Utgifter	4 032	3 442	590	-949
	Inntekter	-218	-578	359	
Ha 7 Fellestjenester	Utgifter	16 260	16 865	-604	915
	Inntekter	-917	-607	-310	
Ha 8 Fin. transaksjoner	Utgifter	34 312	24 525	9 787	-9 422
	Inntekter	-17 398	-17 032	-366	
Ha 9 Kom. finansiering	Utgifter	15 199	14 700	499	3 180
	Inntekter	-195 559	-191 880	-3 679	

Tabellen viser driftsresultat pr hovedansvarsområde for 2016

HA 1 – Politisk virksomhet: Viser et positivt netto resultat på 0,280 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak at utgiftene til tapt arbeidsfortjeneste/tjenestefrikjøp i utvalgene og arbeidet med kommunereformen ble henholdsvis kr 35 300 og kr 50 000 lavere enn budsjettet. Utgiftene til revisjon ble 140 000 lavere enn budsjettet grunnet for mye avregnet revisjonshonorar tidligere år. Råd for likestilling av funksjonshemmede og elderrådet har samlet brukt kr 22 500 mindre enn budsjett. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak refusjon fra staten for å dekke utgifter til kommunereformen.

HA 2 – Oppvekst: Viser et positivt netto resultat på 1,644 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak sykkelønn (1,6 mnok) og permisjonsvikarer (0,4 mnok). Øvrige lønnsutgifter ble 1 mnok lavere enn budsjettet. I tillegg ble det avvik i forhold til budsjett til juridisk bistand (0,1 mnok), pliktig avsetning til bundne fond (0,248 mnok), undervisningsmaterieell (0,150 mnok), matvarer (0,1 mnok), reiseutgifter (0,3 mnok), transportutgifter (0,1 mnok) og it-utstyr (0,5 mnok). Som følge av økte driftsutgifter ble også merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon 0,2 mnok høyere en

budsjett. Leie av lokaler og grunn ble 0,1 mnok lavere enn budsjett. Avviket på inntektssiden skyldes refusjon sykelønn (1,9 mnok) og andre refusjoner og overføringer (2,1 mnok) som for eksempel midler til videreutdanning barnehagestyrer, arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, øvrig etter og videreutdanning, tidlig innsats, fosterhjemsplasserte barn fra andre kommuner.

HA 3 – Helse og sosial: Viser et positivt netto resultat på 2,790 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak at lønnsutgiftene ble lavere enn budsjettert. To stillinger har stått vakant store deler av året (barnevern og folkehelsekoordinator). I tillegg ble pensjonsinnskudd (0,5 mnok) og lønn til flykninger i intro (1 mnok) lavere enn budsjettert. Utgiftene til legevakt ble også 1 mnok mindre enn budsjettert. Avviket på inntektssiden skyldes lavere husleieinntekter fra flykninger (0,45 mnok), refusjon fra fylkeskommunen til folkehelsekoordinator (0,2 mnok) og at 0,5 mnok av overføringer fra staten til flykningetjenesten ble bruk til å styrke voksenopplæringen på HA 2.

HA 3 – NAV: Viser et negativt netto resultat på -0,789 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak overforbruk på økonomisk sosialhjelp (0,7 mnok) og underbudsjettering av lederlønn og husleie på tilsammen 0,325 mnok. Avviket på inntektssiden skyldes refusjon på bla sykelønn (0,075) og utbedringstilskudd fra Husbanken (0,1 mnok).

HA 3 – Pleie og omsorg: Viser et positivt netto resultat på 0,177. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak sykelønn (2 mnok), overtidslønn (2,8 mnok), fødselspermisjonsvikarer (0,4) og ferievikarer (0,3). Øvrig lønnsutgifter som fast lønn, omsorgslønn, godtgjørelse støttekontakt og avlastning/fosterhjem, lærlinger og pensjonsinnskudd ble lavere enn budsjettert med tilsammen 2,5 mnok. I tillegg ble det avsatt 0,5 mnok til bundet fond som skal gå til dagaktivitet demente. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak økte brukerbetaling for pleietjenester (1 mnok) og refusjon sykelønn (2,5 mnok).

HA 4 – Teknisk (tidligere plan og utvikling): Viser et positivt netto resultat på 0,668 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak lavere lønnsutgifter grunnet vakanser (0,6 mnok), overføringer til SNU som administrerer kommunens gründerfond (0,1 mnok). Denne må ses i sammenheng med avvik på inntektssiden på 0,1 mnok som er overføring fra fylkeskommune til samme gründerfond. Samlet ble gebyrinntektene omtrent 0,009 mnok mindre enn budsjettert.

Gebyrområde	Regnskap	Budsjett
Byggsak	511 726	450 000
Kart og oppmåling	690 365	550 000
Landbruksforvaltning	155 000	280 000
Viltforvaltning	42 390	32 000
Planlegging	0	118 000
Forebygging av branner	285 416	343 000
Sum	1 684 897	1 773 000

HA 4 – Teknisk: Viser et negativt netto resultat på 1,095 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak lønn til sykevikarer, sommervikarer og overtid på tilsammen 0,6 mnok, strømutgifter (0,6 mnok), alarmutgifter (0,1 mnok) leie av lokaler (0,2 mnok) samt kjøp av varer og tjenester til vedlikehold av bygg ink tilstandsrapport basseng Inndyr skole (0,275 mnok). Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak refusjon sykelønn (0,6 mnok) og husleieinntekter (0,3 mnok).

HA 5 – Kultur: Viser et positivt netto resultat på 0,532 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes lavere lønnsutgifter på tilsammen 0,338 mnok) som skyldes vakanse i stillingen som miljøarbeider hybelhus/fritidsklubb samt lavere lønnsutgifter til ansatte i kulturskolen. Da tilbudet om bokbuss ble nedlagt i 2016 ble utgiftene og inntektene på henholdsvis 0,9 mnok og 0,7 mnok lavere enn budsjett.

HA 6 – Drift og vedlikehold: Viser et negativt netto resultat på 0,949 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes vintervedlikehold (0,65 mnok), veivedlikehold (0,1 mnok). Til havner ble det brukt 0,1 mnok mindre enn budsjett. Avviket på inntektssiden skyldes at innkreving av havnevederlag ikke ble iverksatt (0,4 mnok).

HA 6 – Vann og avløp: - viser et positivt netto resultat på -2,069 mnok. Avviket på inntektssiden skyldes merinntekter på gebyrbelagte tjenester og bruk av selvkostfond på de selvkosttjenestene som har gått med underskudd.

Gebyrområde	Regnskap	Budsjett	Bruk/avsetning av/til fond som gir 100 % selvkost
Vann	3 824 832	3 681 844	+1 266 124
Avløp	2 347 728	2 408 764	-389 133*
Septik	544 648	463 000	+404 612
Sum	6 717 208	6 553 608	

*Avsetningen til avløpsfond går til å dekke framførbart underskudd fra tidligere år.

HA 7 – Fellestjenester: Viser et positivt netto resultat på 0,915. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak felleskostnader til merkantile (0,2 mnok), forsikringer (0,1 mnok), strategisk ledelse (0,1 mnok) og noen kontingenter som ble mindre enn budsjett. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak refusjon sykkelønn på 0,2 mnok og andre refusjoner.

HA 8- Finansielle transaksjoner: Viser et negativt netto resultat på -9,422 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes manglede budsjettering av avskrivninger (13,68 mnok). I tillegg ble utgiftene knyttet til digital infrastruktur kun belastet med 2,33 mnok, som er 4,85 mindre enn budsjett. Disse utgiftene vil komme i 2017 da prosjektet ikke ble ferdig i 2016. Premieavviket utgjorde en økt kostnad på 1 mnok som ikke er budsjett. Avviket på inntektssiden skyldes manglende budsjettering av motpost avskrivninger (13,68). Bruk av disposisjonsfond ble også lavere enn budsjett da det ikke var nødvendig for å avslutte regnskapet i balanse (9,7 mnok). I forbindelse med digital infrastruktur ble det budsjett med refusjon fra fylkeskommunen på 3,4 mnok. Disse inntektene vil komme i 2017 parallelt med utgiftene. Renter og avdrag er i trå med budsjett.

HA 9 – Kommunal finansiering: Viser et positivt netto resultat på 3,180 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes at pliktig avsetning til bundne fond ble 0,5 mnok høyere enn budsjett. Det er skjønnsmidler til innføring av velferdsteknologi som ble betalt ut sammen med rammetilskuddet. Prosjektet ble overført til 2017 og midlene må derfor avsettes på bundet fond. På inntektssiden ble følgende områder lavere enn budsjett: konsesjonskraft (0,8 mnok), rentekompensasjon husbanken (0,3 mnok), momskompensasjon (0,6 mnok), eiendomsskatt (0,6 mnok). Følgende områder ble høyere enn budsjett: rammetilskudd (0,9 mnok), refusjon ressurskrevende brukere (0,4 mnok), skatt på inntekt og formue (2,3 mnok), gevinst finansielle instrumenter (2,4 mnok).

Oppsummering HA 1 – HA 9: Overnevnte viser at virksomhetsområdene Ha 1 til Ha 7 (foruten HA 3 NAV, HA 4 eiendom og Ha 6 drift og vedlikehold) har hatt positivt nettoresultat tross avvik i forhold til budsjett både på inntekt og utgiftssiden. Det betyr at inntektene og utgiftene som representerer avviket kommer i takt og at avviket på utgiftssiden har økt mindre enn avviket på inntektssiden. Det viser også at styringen av den kommunale driften er i tråd med tildelt ramme.

Områdene HA 8 og HA 9 viser størst avvik. De påvirkes i størst grad av innbyggertall, avkastning og rentenivå. På kort sikt har vi minimal påvirkningskraft på disse områdene.

5.3 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet ble avsluttet i balanse mellom utgifter og inntekter. Nedenfor vil status og eventuelle vesentlige avvik på prosjektene kommenteres.

Prosjekt	Regnskap	Budsjett	Avvik
1005 NÆRINGSUTVIKLINGSTILTAK	5 500 000	8 000 000	-2 500 000
2015 INNDYR SKOLE - opprusting av utearealer	4 000	33 300	-29 300
2016 SØRARNØY - opprusting av utearealer	195 000	-	195 000
2017 SANDHORNØY - opprusting av utearealer	177 000	-	177 000
2019 INNDYR BARNEHAGE - opprusting av utearealer	26 500	33 140	-6 640
2020 Ny barnehage Sørarnøy	4 938 000	5 176 500	-238 500
2021 Sørarnøy skole	-	3 062 000	-3 062 000
3008 Digitalt mobilt pleiesystem	174 500	1 321 925	-1 147 425
4001 TILRETTELEGGING BOLIGTOMTER	77 762	4 550 000	-4 472 238
4009 SALG AV BOLIG/GRUNN/TOMTER	942 041	-	942 041
4019 Brannbil	100 000	100 000	-
4020 Næringsarealer - Sundsfjord	476 800	5 300 000	-4 823 200
4027 Kai Sørarnøy	75 200	300 000	-224 800
4028 Lagerhall for biler og utstyr og omkleddingsrom	387 552	1 500 000	-1 112 448
4029 Venterom Våg	-	600 000	-600 000
4030 Gang og sykkelvei Solvika	150 800	450 000	-299 200
4032 Varmepumpe Solvika	122 200	-	122 200
4045 Svømmebasseng Inndyr skole	2 900	-	2 900
5003 PROSJEKTERING GILDESKÅL KIRKESTED	65 450	-	65 450
5005 Servicebygg Sandhornøy (Salt)	60 000	-	60 000
5006 Elias Blix tunet	11 850	144 000	-132 150
5007 Gildeskål kirkested	51 500	-	51 500
5009 Låhko nasjonalpark	31 542	-	31 542
5013 Utstyrsentral	186 000	186 000	-
5017 Prosjektledelse	824	-	824
6007 Overvåkningsanlegg - vann	585 600	1 950 000	-1 364 400
6011 Rehabilitering renseanlegg - Inndyr (vann)	713 920	800 000	-86 080
6013 Stjernåga til Vågsosen havn (vannledning)	540 000	550 000	-10 000
6017 Renseanlegg/ strømaggregat - Tøa og Kjøpstad	320 200	500 000	-179 800
6018 Vanntårn Sørarnøy inkl. strømagregat	66 700	100 000	-33 300
6019 Utskifting eternittrør Sund	226 700	1 500 000	-1 273 300
6020 Vannledning Inndyr-Jelstad	1 615 500	3 900 000	-2 284 500
6035 Opprustning kommunale veier	3 354 862	3 179 000	175 862
6036 Veilys opprusting	1 059 000	1 000 000	59 000
6900 Brannstasjon	33 337	-	33 337
6906 Avvikling Gildeskål Eiendom	967 494	967 494	-

7006 Fornyng datautstyr	258 000	250 000	8 000
7401 Serverrom	60 000	-	60 000
9000 OPPRUSTNING KIRKEBYGG	600 000	400 000	200 000
Egenkapitaltilskudd	786 000	-	786 000
Formidlingslån	2 895 162	5 000 000	2 104 838

1005 – Gildeskål og Beiarn kommuner kjøpte i 2016 SKS-eiendoms andel av aksjene i Sjøfossen Næringsutvikling for henholdsvis 3 mnok hver. Budsjettet ble regulert med 6 mnok da kommunen på det tidspunktet ikke viste om Beiarn kommune ville benytte seg av muligheten til å kjøpe 50 % av aksjene som skulle selges. Aksjekapitalen til Gildeskål Invest AS ble økt med 2 mnok og det ble gitt ett lån på 0,5 mnok.

2015-2019 – I kst sak 46/13 ble det vedtatt at alle oppvekstsentrene i kommunen og Inndyr barnehage skulle få henholdsvis 0,2 mnok og 0,1 mnok til opprusting av utearealene. Det har blitt gjort kjøp til disse prosjektene etter 2013. Budsjettet er ikke regulert i det året som investeringene blir gjort.

2020 – Den nye barnehagen på Sørarnøy ble tatt i bruk i desember 2016. Prosjektet har et mindreforbruk på 0,24 mnok i forhold til budsjett. Det skyldes at inventar ikke ble kjøpt før året var over. **Utgiftene vil komme i 2017 og må derfor budsjettreguleres i budsjett 2017.**

2021 – Arbeidet med å oppgradere skolen på Sørarnøy ble ikke igangsatt i 2016. **Hvis prosjektet skal iverksettes må det foretas budsjettregulering i 2017.**

3008 – Arbeidet med digitalt mobilt pleiesystem ble ikke gjennomført etter tidsplanen i 2016 og har derfor et avvik på 1,147 mnok. Prosjektet vil gjennomføres og er budsjettet i 2017.

4001 – Det ble ikke ferdigstilt boligtomter etter planen i 2016 og har derfor et avvik på 4,472 mnok. Noe prosjektering ble gjort i Solvikhaugen. Prosjektet vil gjennomføres og er budsjettet i 2017.

4009 – Det ble solgt tomter for 0,942 mnok i 2016.

4019 – Kommunen kjøpte brannbilen på Sandhornøy i tråd med budsjett.

4020 – Arbeidet med opparbeidelse av næringsarealer i Sundsfjord er ikke gjennomført i tråd med budsjett og avviker derfor med 4,8 mnok. Prosjektet er budsjettet i 2017.

4027 – Arbeidet med kaien på Sørarnøy er igangsatt. Konsulent engasjert til skisseprosjektet. **Hvis prosjektet skal fortsettes må det foretas budsjettregulering i 2017.**

4028 - Bygget ble satt opp i 2016 utført av egne arbeidere. Det elektriske er ikke utført. **Utgiftene vil komme i 2017 og må derfor budsjettreguleres i budsjett 2017.**

4029 – Arbeidet med å sette opp venterom i Våg ble ikke igangsatt i 2016. **Hvis prosjektet skal fortsettes må det foretas budsjettregulering i 2017.**

4030 – Opparbeidelse av Gang og sykkelvei i Solvika. Deler av arbeidet er gjort. **Hvis prosjektet skal fortsettes må det foretas budsjettregulering i 2017.**

4032 – Pumpen i Solvika var defekt og ny pumpe måtte skaffes. Kjøpet var ikke budsjettet i 2016.

4045 – Arbeidet med Bassenget på Inndyr begynte i 2016. Prosjektet var ikke budsjettet i 2016.

5003-5017 – I kst sak 58/15 ble investeringsprogrammet *Utvikling av attraksjoner og opplevelser* vedtatt med utgifter på tilsammen 3,375 mnok hvorav kommunens andel er 2,5 mnok. Prosjektet vil pågå over år. Budsjettet er ikke regulert tilsvarende framgangen i prosjektet i 2016.

6007 – Prosjektet er ferdig. I denne posten ligger også forprosjekt Tøa med 0,5 mnok. **Hvis prosjektet skal fortsettes må det foretas budsjettregulering i 2017.**

6011 – Prosjektet ble ferdigstilt i 2016

6013 - Prosjektet ble ferdigstilt i 2016

6017 – Aggregat er kjøpt. **Det gjenstår 0,1 mnok som må budsjettreguleres i 2017.**

6018 - Prosjektet ble ferdigstilt i 2016

6019 – Prosjektet er under prosjektering. **Hvis prosjektet skal fortsettes må det foretas budsjettregulering i 2017.**

6035 – Arbeidet med opprusting av kommunale veier som ble igangsatt i 2014 er nå ferdig. I 2016 ble det et overforbruk på 0,175 for å gjøre ferdig arbeidet.

6036 – Arbeidet med opprusting veilys pågår. Prosjektet hadde et overforbruk på kr 59 000.

6900 – Arbeidet med Brannstasjonen på Innedyr ble igangsatt og ferdigstilt i 2014 og 2015 av Gildeskål Eiendom. I 2016 måtte kommunen dekke en regning som ikke ble mottatt mens prosjektet pågikk. Dette var ikke budsjettet i 2016.

6906 – Regnskapet til Gildeskål Eiendom ble konvertert i kommunens regnskap. Merforbruket fra tidligere år ble derfor dekket i kommuneregnskapet.

7006 – Det ble kjøpt datautstyr for 0,258 mnok i 2016.

7401 – Prosjektet med Serverrommet ble avsluttet i 2015, men det gjensto en regning i 2016. Budsjettet er ikke regulert og gir derfor avvik på kr 60 000.

9000 – opprustning kirkebygg har pågått over tid. Praksisen har vært at utbetalinger til kirken har skjedd etterhvert som utgiftene påløper. I 2016 er det betalt ut 0,2 mnok mer enn budsjettet. Det skyldes at budsjettet ikke er regulert med tidligere års ikke disponert budsjett.

Egenkapitaltilskudd - Som medlem i KLP er kommunen også eier i selskapet. Som følge av at selskapets forpliktelser økes, må også egenkapitalen styrkes. Eierne får da krav om innbetaling av egenkapitaltilskudd (ikke tilsvarende i Statens Pensjonskasse – her er staten garantist for forpliktelsene). I 2016 var beløpet på 0,786 mnok og ikke budsjettet.

Formidlingslån – Det ble gitt ut formidlingslån for 2,9 mnok i 2016 som er et avvik på 2,1 i forhold til budsjett.

Øvrig: I sak 55/16 ble det vedtatt at avsatte midler til tomteutvikling i kommunen skulle brukes til å bygge videre på vei 13 i sjøen på Øya. Prosjektet ble ikke igangsatt eller lagt inn i budsjettet i 2016. **Hvis prosjektet skal fortsettes må det foretas budsjettregulering i 2017.**

6 Oppsummering av analysen

Analysen viser at kommunen fortsatt er avhengig av betydelige finansinntekter hvert år for å ha en resultatgrad innenfor anbefalt nivå og for å ikke tære på oppsparte midler. Slik driften har vært i 2016 bygges derimot disposisjonsfondet opp og er innenfor anbefalt nivå.

Kommunens finansinntekter styres i størst grad av makroøkonomiske forhold, noe som gjør at vi ikke med sikkerhet kan si hva utfallet i løpet av året blir. Dette er en type risiko som en kommune ikke kan leve med over tid. Det er derfor viktig at finansinntektene ikke brukes til å dekke faste driftsutgifter, men til å bygge opp fond. Kommunens aktivitet er langsiktig med forutsigbare tjenester overfor innbyggerne. Derfor må også finansieringen av virksomheten og tjenesteytingen bestå av langsiktige og forutsigbare inntekter.

Kommunens lånegjeld er på et komfortabelt og håndterbart nivå. I tillegg er det en margin på beregning av avdrag på 1,3 mnok som gir kommunen en sikkerhet både i forhold til renteoppgang og dersom driftsinntektene ikke klarer å dekke avdragene fullt ut i henhold til låneavtalene.

Kommunens utfordring ligger fortsatt i at de løpende driftsutgiftene ikke dekkes av de løpende driftsinntektene (brutto driftsresultat). Men det er verd å merke seg at situasjonen er betydelig forbedret siden 2015. Dette kan løses med å øke driftsinntektene, men samtidig må driftsutgiftene reduseres betydelig. Dette er langsiktig arbeid fordi det handler om å skape nye arbeidsplasser og øke antall innbyggere, samtidig som kommunen må tilpasse driftsutgiftene til den virkeligheten som kommunen er i.

7. Likestilling

Kommunen har en stor andel av de ansatte innen de store virksomhetene oppvekst og kultur og pleie og omsorg. Fordeling av fast ansatte på kjønn og deltid/ heltid vises i tabellen nedenfor:

Ansatte*)	2016					2015				
	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle
Kvinner	84	40,8	122	59,2	206	88	40,9	127	59,1	215
Menn	23	38,3	37	61,7	60	16	33,3	32	66,7	48
Totalt	107	40,2	159	59,8	266	104	39	159	61	263

Som det fremgår av tabellen over er de fleste av de ansatte i kommunen kvinner.

I personalpolitisk handlingsplan med lønnspolitiske føringer står det at kommunen ved utlysning av stillinger skal tilby arbeidstakere i deltidsstillinger økt stilling der det er mulig. Disse punktene er en viktig del av likestillingsarbeidet i Gildeskål kommune og har stått i fokus ved utlysninger av ledige stillinger også i 2016.

Rådmannens øverste ledergruppe har i 2016 bestått av sju ledere inklusiv rådmannen. Det er seks kvinner og en mann.

8. Personal og organisasjon

I Gildeskål kommune har vi pr. 01.12.16 totalt 214 faste årsverk inkl. de som pr dato er midlertidig vakante. Disse fordeler seg som følger på de ulike virksomhetene:

Virksomhetsområder	Ant. faste årsverk 2016	% andel 2016	Ant. faste årsverk 2015	% andel 2015
Fellesadministrasjon*)	14,5	6,8	14,3	6,7
Oppvekst og kultur	88,0	41,1	85,5	40,3
Pleie og omsorg	83,4	39,0	79,0	37,2
Helse og sosial	12,2	5,7	11,2	5,3
(Gildeskål Eiendom KF)			13,7	6,5
Teknisk (tidl. plan, eiendom og utvikling)	15,9	7,4	8,5	4,0
Totalt	214	100	212,2	100

* Rådmann, økonomiavdeling og sentraladministrasjon (plan /utvikling, ass. rådmann, personal/lønn, IT, servicekontor/arkiv og prosjektstøtte).

9. Sykefravær

Sykefraværstatistikken for 2016 viser følgende:

Fraværstatistikk 01.01. – 31.12.2016 Gildeskål kommune (tall i %)							
Avdeling	E.meld. fravær 1 - 24 dg	Sykemeld. 1 – 16 dg	Sykemeld. 17 - 39 dg	Sykemeld. ≥ 40 dg	Totalt fravær 2016	Totalt fravær 2015	Endr. 2015- 16 %
Oppvekst og kultur	1,7	0,7	0,5	4,5	7,4	8,9	-16,9
Pleie og omsorg	2,0	1,0	1,3	6,9	11,1	11,1	0
Helse og sosial	0,3	0,9	0,4	2,3	3,9	2,8	+39,3
Teknisk (tidligere Plan, eiendom og utvikling)	0,6	0,9	0,6	8,5	10,5	3,0	+ 250,0
Økonomi og administrasjon og Plan og utvikling	1,3	0,5	0,4	3,6	5,8	2,3	+152,2
Totalt fravær 2016	1,6	0,8	0,8	5,5	8,7		
<i>Totalt fravær 2015</i>	<i>1,4</i>	<i>0,9</i>	<i>1,1</i>	<i>5,3</i>		<i>8,6</i>	
Endr. % 2015-2016	+14,3	- 11,1	-27,3	+3,8			+1,6

**) Ev. avvik ved summering tall sideveis skyldes avrundinger til nærmeste desimal innenfor enkelt- kategorier.*

Totalt sett viser sykefraværet i kommunen en liten oppgang på 1,6 % fra 8,6 % i 2015 til 8,7 % i 2016. Til tross for en liten økning i sykefraværet totalt ser en at det er korttidsfraværet egenmelding 1-14 dager og sykemelding 1-16 dager som øker, mens langtidsfraværet sykemelding 19-39 dager og sykemelding over 40 dager har gått ned. Det betyr at ansatte har færre arbeidsdager borte fra jobb når de først blir syk.

Det er virksomhetene Pleie og omsorg, Oppvekst og kultur samt Teknisk som i 2016 har for høyt sykefravær. Pleie og omsorg har ingen endring i sykefraværet fra 2015 til 2016 og står på 11,1 %. Oppvekst og kultur har i 2016 fortsatt sin nedgang på 16,9 % fra 8,9 % i 2015 til 7,4 % i 2016. Dette er en reduksjon på tilsammen 40,3 % siden maksåret 2014 der sykefraværet lå på 12,4 % innen oppvekst og kultur. Teknisk har i 2016 et sykefravær på 10,5 %, men på grunn av organisatoriske endringer har vi forhåpninger om at 2016 var et unikt år med hensyn til sykefraværet sammenlignet med andre år.

Arbeidsgiver har gjennom opprettelse av nytt verktøy (tilretteleggingsgruppa) satt fokus på muligheter og arbeidet med å få ansatte tilbake i arbeidsrelatert aktivitet. Arbeidsgiver har kontinuerlig fokus på jobbnærvær og arbeidet med å få ned sykefraværet. Temaet er fast punkt i kommunens ulike ledergrupper, og det gis jevnlig informasjon direkte til alle ansatte, ikke bare til de sykemeldte. Det blir og lagt vekt på å iverksette rutinene knyttet til oppfølging av sykemeldte så snart som mulig, og det å være i forkant. Videre arbeides det med bevisstgjøring av den ansattes rolle og ansvar i forhold til egen fysisk og psykisk helse.

10. Etisk standard

Gildeskål kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har ansvar for å etterleve dette og plikter lojalt å overholde de lover, forskrifter og reglement som gjelder for kommunens virksomhet. Kommunen har utarbeidet egne etiske retningslinjer.

Kommunen har i løpt av året ikke avdekket forhold eller brudd på etiske retningslinjer. Det er derfor ikke iverksatt tiltak.

Gildeskål, 31. mars 2017

Helge D. Akerhaugen

Rådmann